

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorské Listy) • MONTAG den 26. JULI 1976 • EL, D-6 FRANKFURT/M 70 POSTFACH 70 0103 • Nr. 30.

Představitelé záp. průmysl. demokracií sněmovali

Opět došlo z podnětu pres. Forda k poradám na nejvyšší úrovni a opět se sešli šéfové vlád západních průmyslových demokracií — podobně jako loni v listopadu na zámku Rambouillet u Paříže (ovšem tentokrát i za účasti kanadského ministerského předsedy), aby prodiskutovali to, co ve velkém ekonomicko-politickém rámci světového dění pokládají za rozhodující faktory. Z komentářů mezinárodního tisku a z depeší mnoha dopisovatelů v hlavních městech účastných zemí, k nimž patří Francie, Británie, Západní Německo, Itálie, Kanada, Japonsko a Spojené státy, se před konferencí na Portoriku rýsoval zhruba tento obrázek:

Loňská schůzka v Rambouillet se pokládala za mimořádný úspěch už proto, že se konala — došlo k ní v tíživé hospodářské recesi Západu, kdy se každý staral o sebe. Tehdy se hovořilo o pěti hlavních kategoriích problémů: o světovém hospodářství, energetické krizi, o zásobování základními komoditami, o rozvoji třetího světa a o vztazích ke komunistickým zemím. Dnes je Západ už mnohem dál, zejména v procesu ozdravení své ekonomie. Spojené státy například dosáhly živé konjunktury, inflaci se do konce roku zjevně podaří snížit pod šest procent; výroba a hrubý národní důchod rostou tak utěšeně, že zejména ministr financí William Simon (mimořádně častý návštěvník zemí východní Evropy) varuje před příliš vysokým tempem, protože by se mohly oživit nebezpečné inflační tendence. Francie — ostatně jedním dechem s ostatními účastníky — zdůrazňuje otázku měnové stability ve světě, tedy na Západě. Ale poněkud na rozdíl od Ameriky se k odvrácení inflace dožaduje alespoň minimálního mezinárodního měnového pořádku,

a to včetně stabilizovaných směnných kursů (připomeňme, že Francie podporuje na jiné frontě ideu "nového hospodářského řádu", kterou hlásají země třetího světa). Francouzský frank nebyl po schůzce v Rambouillet tak silný jako dolar nebo západoněmecká marka, a vláda nejprve utratila na jeho podporu skorem 3 miliardy dolarů a pak, v březnu, frank musela uvolnit. To byla přirozeně rána prestiži presidenta Giscarda d'Estainga, a proto teď Francie nevtíravě čeká, že ostatní pomohou. Kromě toho je zde také všudypřítomný lesk sousedního západoněmeckého hospodářství, které letos očekává čistý přírůstek šesti procent a současně další pokles nezaměstnanosti; to je provázáno i výroky kancléře Schmidta, který vychází z názoru, že "se stabilitou se musí začít doma".

To je sice obecně platný truismus, ale i výrok, který poněkud dráždí ty, jimž se to docela nedaří. Do této kategorie patří Británie, která před několika týdny zachránila pád britské libry na mezinárodním finančním trhu jen další zahraniční půjčkou pěti miliard třiset milionů dolarů. Paradoxní je, že výkon britského hospodářství neospravedlňuje tak docela špatnou reputaci — inflace, byť patnáctiprocentní, je už o polovinu nižší než před rokem. Nicméně i Spojené státy naznačily, že zahraniční úvěr Británii by se měl poskytovat s dorozuměním, že Londýn současně podnikne patřičné kroky k nápravě hospodářských neduhů.

Itálie po volbách je programově terra incognita. Jestliže volby opravdu daly křesťanským demokratům poslední příležitost, pak příští jejich vláda se bude muset rozhodnout pro linii celkem radikálních reforem. Zde čeká Řím — jako vždy — roz-

(Pokrač. na str. 7)

NA PŘEDĚLU DĚJIN?

Ferdinand Peroutka

Od začátku tohoto roku pozornost se soustředila na Itálii. Vláda tam — zase jednou — padla a volby byly vypsány. Po několik let komunisté vyhrávali obecní volby, velká města přešla pod jejich správu. Voličstvo se zdálo rozděleno: půl pro demokracii, půl pro komunismus. Vznášela se otázka, co kdyby ještě několik tisíc voličů se přiklonilo na komunistickou stranu a dalo ji většinu? Dosud v žádném demokratickém státu komunisté nebyli tomu tak blízko. Jaké právo by komunistické straně z toho podle demokratických pravidel vyplývalo? Mnozí soudili, že by nezbylo nic jiného, než sestavit vládu s komunistickou účastí, snad také půl a půl — i když by to připravilo sto a jednu nejistotu.

Volby nepřinesly zcela rozhodný výsledek, a ještě zů-

stalo možno v Itálii sestavit vládu bez komunistů. Demokraté si oddychují. Jak velký smí to být oddych? Bylo spočítáno, že od konce poslední války se vystřídalo v Itálii 39 vlád. To nebyl obraz země, která ví, co chce. A voliči měli mnoho co kritického říci o svých demokratických representantech, někdy drtivě kritického. Vždy je třeba, aby demokraté nalezali své vzory nejen ve svých mrtvých, nýbrž také ve svých živých mužích. Volební úspěchy komunistů byly soudem nad stavem italské demokracie. S jistotou je aspoň možno říci, že neimponovala.

Za všemi pestrými ději v demokratických státech stojí a v pozadí zůstane stát demotická otázka Leninova. Dovedou svobodní lidé si vládnout? Je to nemilá otázka, a je zřídka, skoro nikdy cito-

vána těmi, jejichž rozhárané činnosti se zejména týká. Kdykoli by se v té nebo oné zemi prokázalo, že svobodní lidé si vládnout nedovedou, co potom? Na to téměř polovina italských voličů odpovídala ve volbách: potom svěť-

(Pokrač. na str. 3)

Viking 1 přistál

Svět přijal s nadšením zprávu o přistání americké sondy Viking 1 na povrchu Marsu. I Brežněv si pospíšil s blahopřáním prezidentu Fordovi. Snad ještě větší úspěch než samo přistání jsou dokonalé fotografie, které Viking odvíšl, a které dosáhly naší planety za pouhých 19 minut. Úkol Vikinga je napínavý: zjistit, je-li, byl-li, či může-li být na Marsu život.

Moskva a volební kampaň v USA

Na všech důležitých kolejiích komunikací mezi Východem a Západem se provoz v podstatě zastavil. Vedení v Kremli zřejmě neví, jak by mohlo využít nynějšího politického vakua ve Washingtonu, a dává proto přednost politice vyčkávání. Sovětské sdělovací prostředky sice s každodenní pravidelností ujišťují, že Moskva trvá na politice mírové koexistence a na helsinské deklaraci; ale na druhé straně není zatím sebemenšího náznaku, že by Sověty měly zájem na nové dohodě o omezení strategických zbraní nebo na uskutečnění stále odkládané Brežněvovy návštěvy Ameriky.

Je pravda, že před několika dny Sovětský svaz vnesl nové prvky do vídeňského jednání o oboustranném snížení vojsk a výzbroje ve střední Evropě a poprvé v dosavadních letech této konference předložil číselné údaje o tom, kolik mužů a tanků mají země Varšavské smlouvy v

této oblasti. Jenže oficiální sovětská data jsou příliš nízká a natolik se liší od toho, co je známo západním zpravodajským službám, že sovětská iniciativa se stane spíše předmětem kontroverze. Jde o celkem průhlednou léčku: Sověty se prostě snaží odbourat svá vojska na papíře, aby prosadily argument, že obě strany, Východ i Západ, mají stavy branných sil snížit o týž počet jednotek; tím si Varšavská smlouva chce de facto zachovat početní převahu.

Tento vývoj přirozeně nesouvisí s Carterovou kandidaturou. Věci se začaly poněkud vymýkat moskevskému chápání dávno předtím, než se Carter dostal do čela. Kreml byl zcela zřejmě zneklidněn už zahraničněpolitickou argumentací v kampani republikánských uchazečů o kandidaturu na presidentství — Geralda Forda a Ronalda Reagana, která se nedržela pravidel diplomatického pé-

rování, nýbrž volila nedvojsmyslné výrazy, jimž voliči rozumí. President Ford sám vyjádřil nespokojenost s pojmem "détente", uvolnění, a nahradil jej koncepcí politiky "míru pomocí síly". Volební program demokratické strany neřekl Sovětům mnoho — protože není příliš specifický. Jeho pasáže o lidských právech a jejich porušování v Sovětském svazu jistě nevyvolaly v Kremli nadšení; a stejně tak musela působit pasáž, v níž se praví: "Činy Sovětského svazu i nadále představují vážnou hrozbu míru a stabilitě v mnoha oblastech světa, a na Západě podřívají také podporu plodných jednání k dosažení oboustranně prospěšných dohod."

A dodejme ještě jeden aspekt, který také Sovětům mnoho neobjasní: zahraničněpolitickou část programu demokratické strany formulovali převážně lidé ze štábu senátora Jacksona.

O ČESKOSLOVENSKU

Dopis Husákovi

Organisace Amnesty International znovu apelovala na československého presidenta a generálního tajemníka KSČ Gustáva Husáka za propuštění politických vězňů v Československu, jmenovitě — Milana Huebla, Jaroslava Sabaty, Jana Pekaře, Jiřího Muellera a Antonína Ruska. Apel organisace Amnesty International se odvolává na list, v němž příbuzní uvězněných kritizují podmínky, za nichž jsou postižení uvězněni.

Předpisy

proti vesele kvetoucímu šmele: Polsko vydalo zákaz vyvázet ze země kožešiny a výrobky z nich, jakékoli ošacení z přírodní kůže, pletené a bavlněné výrobky, stolní a ložní prádlo, ponožky, dětské oblečení, obuv, výrobky ze zlata, pneumatiky, šicí stroje, polodrahokamy. Pokud jde o potraviny — turista si smí nakoupit jen množství, které potřebuje na cestu Polskem ke hranici své země. Českoslovenští "turisté" své cesty do Polska na základě této noviny prudce omezili.

K nedozítým

pěťasedmdesátinám Jiřího Wolkeru vydalo nakladatelství Odeon dílko Do boje, láska, let' . . . , soubor milostné korespondence, kterou básník adresoval v posledním roce svého života za léčebného pobytu v Tatranské Poliance své mladičké lásce Marii Koldové.

ČSSR-Vietnam

První obchodní dohodu na léta 1976-1980 uzavřela ČSSR s Vietnamskou socialistickou republikou. Do Vietnamu půjdou čs. lodní motory, diesela, agregáty, tovární stroje všeho druhu, rypadla a řada druhů spotřebního zboží. Z Vietnamu dostane Československo pracovní oděvy — rukavice, juty, čaj, cín, kaučuk, ovocné a zeleninové konzervy. Čs. veřejnost se nedozvěděla žádné podrobnosti o nejdůležitějším bodě dohody — o dlouhodobém obrovském úvěru poskytnutém ČSSR Vietnamu.

Na silnicích

Československa jezdí už třista tisíc sovětských automobilů. Teprve teď — konečně — dochází k budování servisních služeb na ruské vozy.

Pronásledování . . .

Generální tajemník americké katolické konference James Rausch v dopise americkému ministru zahraničí Henry Kissingerovi konstatuje, že režim v Československu patří k nejrepresivnějším ve východní Evropě a uvádí příklady útlaču náboženského života v Československu, postihů řeholí, omezení při výchově kněžského dorostu, diskriminace rodičů, kteří přihlásí děti na hodiny náboženství a diskriminace dětí, jež se této výuky účastní. Ve svém dopise generální tajemník americké katolické konference žádá ministra zahraničí, aby našel cesty, jak soustavně a systematicky upozorňovat na tyto záležitosti lidských práv ve styších s Československem. James Rausch uvedl, že podnětem k jeho dopisu bylo obnovení americko-československých jednání o kulturní a vědecké výměně.

75.000 studentu,

z toho několik tisíc zahraničních, pracuje brigádnicky o letošních prázdninách v mnoha závodech a podnicích. V Praze pomáhají plnit plán zůstávajícím továrnám, jinak budují mělnickou elektrárnu, ale najdete je i v brněnské Zbrojovce, v ostravských VŽKG, na státních statech Slovenska a jinde.

Češi na severu

Do Amsterdamu odjel dirigent Bohumil Gregor připravit uvedení Dvořákovy Rusalky; do konce srpna bude hostovat ve švédské Arvice dirigent J. Vlach a violista J. Kodoušek; Milan Šlechta má v červenci tři samostatné varhanní koncerty v Dánsku.

Vycpálkovci,

pětačtyřicetiletý soubor písní a tanců odcestoval do Finska, kde se účastní Mezinárodního festivalu lidových písní v městě Kaussinen.

Filmaři v Terezíně

Štáb národního umělce režiséra Otakara Vávry natáčí v Památníku Terezín scénou pro nový film Osvobození Prahy. Vávra si pro svůj film vybral i nejtragičtější událost v dějinách terezínské Malé pevnosti — hromadnou popravu 2. května 1945.

ZAKÁZANÉ OVOCE

Jak všichni víme, má Jan Kliment v současném československém tisku a v oblasti filmu cosi jako monopolní postavení. Tlumočí na stránkách tisku to, co tlumočit musí, tedy úředně schválená a na nejvyšších stranických místech konsultovaná stanoviska, dejme tomu k filmovému festivalu v Cannes.

Jan Kliment samozřejmě požívá výsady do Cannes jezdit, ale myslím, si, že by tam ani jezdit nemusel, protože už stejně při odletu z Prahy ví, co o festivalu může napsat, a co taky napíše. Také letos Jan Kliment v Cannes byl a barvitými slovy vyličil, jak na něj z plátna festivalového kina ukapávala krev, jaký děs jej zachvátil, když zahlédl několik filmů plných krutostí, bestialit a nelidství. I západní kritikové a komentátoři zaujali k letošnímu filmovému festivalu v Cannes dosti kritická stanoviska, ovšem žádný z nich nemohl o tomto festivalu šířit tak apokalyptické zprávy, jako Jan Kliment, ani jeden ze západních novinářů, kteří v Cannes byli, nepožíval totiž onoho výsadního postavení jako Jan Kliment, aby na stránkách svých novin mohl napsat. Tak to bylo a basta, a více se s vámi nebavím.

Jan Kliment si tohle dovolit může, protože kromě něj a několika jemu podobných — není v Československu jediného občana, který by se mohl ozvat a říci: Já v Cannes byl a podle mého názoru to bylo tak a ne, jak nám píše soudruh Jan Kliment.

Když jsem Klimentovy úvahy o filmovém festivalu v Cannes četl, nemohl jsem si v hlavě srovnat rozpor: západní filmy, vesměs průměrné nebo podřadné kvality, dokážou teď v létě naplnit přírodní hlediště kin i pokladny, zatímco sovětské a české filmy, podle Klimenta samozřejmě vysoko přesahující úroveň filmů, které Ústí, půjčovna na Západě nakupuje, jsou ve většině českých a slovenských kin naprosto propadák. Abyste mi dobře rozuměli: nehodlám vůbec vychalovat zdejší produkci, která nám nabízí i filmy plné zběsilé krutosti, krve, násilnosti a absurdity. Musíme však znovu zdůraz-

nit, že český a slovenský divák nemá prostě možnost seznámit se se zdejšími filmy vysoké umělecké kvality. Vezměme si třeba poslední Formanův světový úspěch. Film, jehož český titul lze volně přeložit jako Let nad kukaččím hnízdem, běží v Mnichově v kině na Neuhauserstrasse už čtyři týdny a po celou dobu jsou večerní představení vyprodána, zatímco jiné kino, které o několik domů dále promítá americký horor, zeje prázdnou.

Zajímavý je poznatek, který jsem, pokud jde o film a kulturu, učinil s návštěvníky z Československa. Domníval jsem se, že jim udělám radost, když je pozvu na některý zdejší vynikající film, do divadla nebo na koncert. Jenže náhodní návštěvníci z Československa neměli doposud ani v jednom z několika případů zájem o skutečný kulturní zážitek, ale do jednoho vyjádřili přání, že když už jsou na Západě, že by rádi viděli některý z amerických hororů, či dokonce pornografický film. Filmů, z nichž bolí ruce nebo hlava, mají prý dost doma. Musím se také přiznat k tomu, že podobný názor mě vždy někud zmátl i rozesmutnil, protože vím, že český a slo-

venský divák se vyznačuje kritičností, kterou bychom si zde na západě od zdejšího diváka tolik přáli. Jestliže český nebo slovenský občan chce při svých ne tak častých cestách na Západ vidět především to, co mu Jan Kliment neustále haní, a co pro zdejší kulturní život není vůbec charakteristické — ale spíše okrajovým zjevem, pak tento určitě nikoliv chválný jev způsobí Jan Kliment a jemu podobní.

Ota Filip

V T I P Y

Lord Newrley provází návštěvu po svém sídle. V hale u tygří kůže rozprostřené před krbem ledabyle prohodí:

"Tahle bestie ze mne málem udělala mrzáka."

"Byl to tygr lidožrout?" ptá se lady Underhold.

"Ale, kdepak. Uklouzl jsem po té zpropadené kůži a zlomil si nadvakrát nohu."

Ředitel podniku na výrobní schůzi závodní organizace KSČ: "Podle směrnic shora máme vykázat úsporu čtvrt miliónu korun ve spotřebě materiálu. Soudruhu Bulíku, nedá se nic dělat, musíš rozebrat tu svou chatu a vrátit materiál do skladu."

Evropské zastoupení EL (pro redakční věci): EL-Evropské listy, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70.

Evropská administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon ZH.

Způsoby placení:

V NĚMECKU:

• bankovním převodem na adresu EL, Evropské listy Postfach 70 0103, Název banky: Commerzbank, D-6000 Gräfr. 85, Frankfurt/M. 90. Číslo konta: 64 00 220 — Směrovací číslo banky: 500 400

• zelenou složenkou (Zahlkarte), kterou si můžete ve Frankfurtu vyžádat nebo obdržít čistou na každém pošt. úřadě v NSR. — Název konta: EL-Evropské listy — Postscheckamt Frankfurt/M. — Číslo pošt. šekového konta: 3281 90-608

• V Německu (ale také z ciziny do Německa) můžete platit červecou (nebo žlutou) poštovní poukázkou na adresu EL, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70. V tomto případě připsíte na složenku výše uvedené postscheckkonto, tedy: 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. Prosíme čtenáře v cizině, kteří platí do NSR, aby dávali tomuto poslednímu způsobu přednost, neboť nám ušetří vysoké bankovní poplatky.

VE ŠVÝCARSKU:

• Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil Obestrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5622 "890".

Roční předplatné na 52 čísel (od r. 1976): v Německu DM 46, —, pololetně DM 23, — čtvrtletně DM 11,50. Ve Švýcarsku SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00. V jiných zemích v příslušném přepočtu. —

Nezapomeňte hlásit každou změnu adresy. — Ukázková čísla zdarma.

ZAJÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bohatá místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu

EVROPSKÉ LISTY,

Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon ZH. Přihlašuji se za odběratele EL a předplatné zaplatím celoročně, pololetně, čtvrtletně. (Nehodící se škrtněte). Roční předpl. Sfr. 50,00, pololetní Sfr. 25,00, čtvrtletní Sfr. 13,00 nebo přepočtem v jiné měně. Platit lze pošt. složenkou nebo šekem.

Jméno

Adresa

Podpis

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Martinek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora. • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Na předělu dějin...?

(Dokončení ze str. 1.)

mě něco komunistické strany, aby ukázala, co dovede. Jaká je, tato italská komunistická strana? Věděla, že na krku ji visí obraz Belzebuba, zejména po stalinistické periodě v Sovětech. V Itálii nejvíce jí stála v cestě katolická církev. Papež dále svým způsobem promlouvá, ale jména několika známých katolických vůdců se objevila na listině komunistických kandidátů. Přechli po mostě, jež italské komunisty vybudovali pro nekomunisty. Dosud komunisté platili za ty, kdo bouří podsvětí společnosti. Místo toho italské komunisty nabídl voličům jakousi vzpouru rozumu. Představovali se jako ti, kdo mobilisují činnorodé a intelektuální síly země a ukážou, jak vypadá komunismus bez svých hříchů. Byli to strategický politický plán, osvědčil se.

Čelit mu se ukázalo nesnadným. Ve velkých městech — jejichž správu v obecních volbách získali, v Neapoli, v Milánu, v Turinu, ve Florencii — italské komunisty podaly nefalšované ukázky pozitivní činnosti. A, co snad více, ukázky početné správy, jak mnozí svědčili. Dohromady program italských komunistů se nelišil od střízlivého programu, s nímž roku 1924 v Anglii po prvé nastoupila k vládě dělnická strana. Oba programy obsahovaly: reforma necht' začne od obcí, v nichž občané se naučí praktické správě a přesvědčí se, že není třeba složit ruce v klín, nýbrž že je možno lepším příkladem oponovat bezplánovitosti a plýtvavosti kapitalismu, pokud se vyskytují; že vžitě vady systému nejsou neporazitelné. Až socialismus se takto v menších rozměrech obecní správy vycvičí, bude schopen osvojit si krok za krokem vládu celé země. Tenkrát prezident Masaryk snad překročil meze, jež — podle mínění jiných mu ukládal presidentský úřad, a k nástupu anglické Dělnické strany k vládě napsal sympatisující a často vzpomínaný článek s titulem: "Vývoj jde vlevo." Lenin naopak od svých nejmladších let nenáviděl toto schodiště pokroku, na němž se vystupuje krok za krokem. Revoluce byla jeho cílem, a předvídal, že revoluční elán mas by byl oslaben, snad zhasl, kdyby reformy postupně zlepšovaly život lidí.

Italští komunisté měli sebevědomí těch, kdo si, bez ohledu na Lenina, jsou jisti tím, že si počínají racionálně. Nemohli být obžalováni z intriky a úkladu. Jejich cíle byly konkrétní, všem viditel-

né a přísně legitimní. Podávali jiným ruku, aby společně chránili očividné své zájmy i zájmy své země. Mnozí podanou ruku stiskli. Vypadalo to, jakoby se bylo vytvořilo nic jiného než spojení rozumu, bez rozdílu politického a náboženského přesvědčení. Také to bylo nesnadné kritizovat.

Avšak jak dlouho se udrží v politice spojení, které nedbá rozdílů politického přesvědčení? O tom nezbytně panují různá podezření. Jak dlouho může být upřímně ignorován ten rozdíl, že jeden je komunistou a druhý není?

At' jakákoli je odpověď na tuto otázku, vždy je nesnadné a asi škodlivé zavírat oči nad tím, že existuje politická strana, pro niž hlasuje téměř polovina obyvatelstva. Tak — přes všechna podezření — bylo uznáno, že k italské komunistické straně patří právo určitého vlivu na věci veřejné. Zatím, téměř ihned po volbách, její člen byl jmenován předsedou poslanecké sněmovny, velmi reprezentativní postavení.

Jedni snad očekávají, že nekomunisté, kteří hlasují pro komunismus, zkrátí komunisty. Jiní budou dávat pozor na vývoj v italské komunistické straně, zda nakonec nesnášenliví, pravověrní komunističtí radikálové v ní nezvítězí. Zjistě nevyměřeli tak náhle. Vyznačují se některými neklamnými rysy. Starají se, kdo s kým se stýká, a považují za přečin, jestliže člen strany čte také ještě jiné noviny, než oficiální orgán strany.

Zatím v Itálii komunisté a ti, kdo jen z různých důvodů hlasují pro komunismus, jsou pod jednou střešou. Nemůžou být jinak, než že tvrdě jádro pravověrných komunistů to zároveň vítá z důvodů taktických i je s tím hluboce nespokojeno. Což už komunistů není co byl? Diktatura a přeměna společnosti násilím už není komunismus? Poslušnost zkušeným moskevským soudruhům už komunistům nesluší? Všechno, co uvázlo v jejich myslí, vede pravověrné komunisty — aby to, co se děje nyní, pokládali za intermezzo. Lenin dovoľoval intermezza, ale zároveň ukládal povinnost vědět, že jsou to jen intermezza. Spokojila by se tato radikální skupina tím, že komunistické straně by bylo poděkováno za to, že uvedla italské hospodářství do pořádku? Reformistický vůdce Berlinguer na novinářovu otázku, zda komunisté by se vzdali vlády, kdyby v příštích volbách prohráli, odpověděl: "Ano." Jak to ví tak jistě? Jak komunisté až dosud byli velmi dobře známi,

považovali by za absurdní nevyužít moci už získané, "zahodit ji", jak Lenin by řekl. Snad by se o to uvnitř italské komunistické strany rozpoutal zápas a nikdo nedovede říci, jak by dopadl. Prozatím evropští demokraté mají jednu starost. Existuje NATO, obranné sdružení evropských demokratických států. Jako každé vojenské sdružení má svá tajemství. Itálie je členem NATO, a americký zahraniční ministr Kissinger řekl: "Je nesnadno si představit, jak bychom pokračovali v diskusích v NATO, kdyby některé komunistické strany v západní Evropě kontrolovaly své vlády." Jak je nám říkáno, staré hodnoty upadají a některé osobnosti tak poklesly na mysli, že Kissingera pokáraly za to, že se vměšuje do vnitřních italských záležitostí. Rozumíme-li tomuto pokárání, tajemství nejsou závazná. Prozradit je odpůrci je nezadatelné právo té či oné vlády.

Italský případ je poučný. Situace je taková, že není chvíle, kdy demokratické státy by se mohly oddat pohodlí. Musejí vést své země tak, aby to za ně, jako v italském případě, nemusili dělat komunisté. At' chceme, nebo nechceme jsme na předělu dějin.

Protest proti drahotě

Před dvacet lety si koupil jistý Mr. Tom Hawkins v Liverpoolu kalhoty, které pokládal za příliš drahé. Hloidal ho to a mstil se tím, že občas rozbil kamenem výkladní skříň dotyčného obchodu. Teď byl konečně dopaden a soud mu spočítá škodu za minulá léta a přidělí další trest za zlomyslné ničení cizího majetku. Tak se mu kalhotky přece jen ještě prodraží.

Upomínková cena

V jednéch bělehradských novinách bylo možno v těchto dnech číst oznámení: "Včera jsem zapomněl v čekárně na nádraží žlutou aktovku s velmi důležitými papíry a penězi. Poctivý nálezeč si může všechno ponechat až na peníze, které pro mne mají zvláštní upomínkovou cenu." CAE

Článek Josefa Martíka Československá přísada v americkém ta-
vičím kotli (číslo z 28. června) vyvolal u čtenářů zaslouženou pozornost. K tomu bychom chtěli zdůraznit, že článek, který má dosud svou hlubokou platnost, byl napsán v roce 1947. Ve stručném životopise autora, uveřejněného pod jeho fotografií si při této příležitosti laskavě opravte nesprávnou informaci: v r. 1919 nebyl Martínek na Sibiři s Masarykem. TGM byl v té době již v Československu.

BOUŘE

ANTONÍN CEKOTA

*Má milá vzpomínáš jak naše jizba stměla,
Na temném horizontu zářil kříž,
Jak naše touha, horká, rozechvěla
Vítala bouři blížící se blíž,
Když horká země sálající žárem
Vpíjela první těžké krůpěje
Těžkého mraku červencovým darem
V objetí živlů, živé naděje.*

*Když v tmavé noci oslnivým bleskem
Daleký obzor divným světlem vzplál,
Když bouře hlasy temným zaduněním
Se echem vracely — a zanikaly dál,
Jak volnou hrudí bouřilo nám srdce,
Jak v žilách rudá zvedala se krev,
Jak s dechem zatajeným, v tichu, horce
Jsme pozdravili živlu živý zpěv!*

Ze "Spol. rubriky" římských Listů

• **Miroslav Válek**, kdysi dobrý básník, nyní ministr kultury Slovenské socialistické republiky a člen ÚV KSČ a KSS vděčil za rychlou politickou kariéru v době normalizace svému manželství s dcerou bývalého sovětského velvyslance v Praze a později náměstka ministra zahraničních věcí SSSR, Zorou Zorinovou. Když byl jmenován v r. 1975 do předsednictva ÚV KSS, nesplňoval tehdy platný požadavek délky členství v KSČ aspoň 10 let a proto museli kvůli němu měnit stanovby strany. Protože se však nedávno se svou ženou Zorou rozvedl, vznikly v Bratislavě pověsti, že bude asi odsunut do diplomatické služby. Byla by to škoda, neboť provádí na Slovensku nesporně lepší kulturní politiku než jeho český partner Milan Klusák, zeť bývalého prezidenta.

• **Arnošt Kolman**, 84-letý sovětský akademik, řádný člen ČSAV a profesor Moskevské a Karlovy university, žijící nyní na penzi v Moskvě, se stal v dubnu středem pozornosti švédského tisku a televize. Kolman je téměř 60letý členem komunistické strany a jedním z mála dosud žijících starých bolševiků, kteří osobně znali Lenina si v interview, publikovaném ve Švédsku stěžuje na postup sovětských úřadů, které mu v posledních letech již po patnácté zamítly žádost o povolení návštěvy jeho jediné dcery Ady Kolmanové a vnuků (nejdříve v Československu, pak v Dánsku a nyní ve Švédsku, kde dnes jeho dcera žije se svým manželem, prof. F. Janouchem). Arnošt Kolman se v závěru ptá: "Jak je možné věřit prohlášením sovětské vlády o zmírňování napětí, když i v takovém jednoduchém případě sovětská vláda neplní helsinskou dohodu a nechce povolit rodičům návštěvu jejich jediné dcery?"

• **XV. sjezd KSČ** neměl sice ve světě velkou publicitu, ale k jeho popularitě nejvíc přispěl zážitek jednoho zahraničního návštěvníka sjezdové Prahy, který ve Vídni na otázku novinářů, jaký byl jeho nejsilnější dojem, vyprávěl tuto epizodu: Za svého pobytu doprovázel svou známou do jeslí, kam šla vyzvednout svého čtyřletého synka. V šatně si přečetl pracovní rozvrh pro dítku tohoto věku na běžný týden, v němž stálo doslova: "Nauč se zavazovat tkaničky do bot a bude hovořit o XV. sjezdu KSČ".

• **Hotel ÚV KSČ** bude zřejmě jednou z nejvýpravnějších, ale také nejdražších staveb v Praze. Staví se v Dejvicích Na Mlýnku a jeho náklady jsou rozpočteny na jednu miliardu Kčs. Jen speciální zařízení pro přívod tepla a elektřiny si vyžádá investice za 100 miliónů Kčs., ostatní pak shlnou přepychové pokoje, restaurace a zimní zahrada — to vše určeno pro hosty ÚV KSČ: tedy investice bez jakékoliv návratnosti v devizách či korunách. Za tuto částku by bylo možno postavit 10.000 bytů pro 40.000 osob nebo při vyšších nákladech 1.000 bytových jednotek nejvyšší kategorie. Není divu, že režim se snaží tuto stavbu cudně zatajit.

• **Gustáv Husák** by zřejmě nebyl dobrým volebním tahákem ve Švédsku. Vyplývá to z odpovědi švédského ministerského předsedy Olofa Palmeho, kterého někteří novináři obviňovali, že svou cestou do Portugalska chtěl pomáhat ve volební kampani portugalským socialistům Mario Soares. Na otázku, co by tomu řekl, kdyby si předseda švédských komunistů Werner pozval na pomoc do podzimní volební kampaně vůdce komunistů Werner pozval na pomoc do podzimní volební kampaně vůdce komunistických stran, Palme odpověděl: "Kdyby si pozval Husáka, nemyslím, že by tím způsobil sociální demokracii nějakou škodu. Spíše naopak!"

AMALRIK: PEVNĚ VŮČI MOSKVĚ!

Ruský historik a známý kritik režimu Andrej Amalrik dostal i s manželkou povolení vyemigrovat ze Sovětského svazu. Amalrik strávil pět let ve vězení a ve vyhnanství po zveřejnění své knihy "Přežije Sovětský svaz rok 1984?" V této knize předpovídá Amalrik mimo jiné čínsko-sovětskou válku.

Osmatřicetiletý Amalrik odletěl do Holandska, později do Spojených států, kde má pozvání několika universit včetně Harvardské, k přednáškám. Amalrik se také zabývá plány na další historická díla. O svém odjezdu ze Sovětského svazu řekl: "Není to únik, ale strategický ústup", a vyjádřil přesvědčení, že se jednoho dne, až se poměry v Sovětském svazu změní, do vlasti vrátí. "Pevně věřím v tuto změnu", řekl Amalrik, dodal však, že ke změnám dojde teprve tehdy až Sovětský svaz pozná porážku a izolaci. Nemusí to být nutně porážka vojenská, nýbrž porážka systému, která by sovětské předáky přiměla k zavedení reform, dodal Amalrik.

V této souvislosti však sovětský historik-dissident kritisoval také Západ. Podle jeho názoru nepovede detente — uvolňování napětí — k liberalisaci v Sovětském svazu, třebas si ze Západ z pohodlnosti namlouval. "Tako-

Mezinárodní přehled

vým způsobem v Rusku ke změnám nedochází. Historie nás učí, že jen po porážkách, které Rusko přiměly k zamyšlení nad sebou, došlo v této zemi k revolučním změnám. Proto se přimlouvám za pevnou a jednotnou politiku Západu v jednání se Sovětským svazem," řekl sovětský historik.

Amalrik pak dodal, že válku mezi Sovětským svazem a komunistickou Čínou považuje za možnou. "Sovětský svaz se toho obává — a to zachrání Evropu."

SPOJENÉ STÁTY A AFRIKA

Od sovětsko-kubánské intervence v Angole se pozornost amerického ministerstva zahraničí a ministerstva obrany obrací k Africe. Ministr obrany Donald Rumsfeld byl v Keni a v Zaire. Zahraniční ministr Kissinger se také sešel s jihoafrickým ministerským předsedou Vorsterem v západním Německu. Washington až donedávna africký kontinent poněkud opomíjel; zato Moskva mu věnuje nepřetržitou pozornost. Spojené státy tudíž nyní rychle vypracovávají celkovou politiku protiakce, která má čelit sovětskému pronikání do Afriky. Jak ukazuje mapa Pentagonu, která kolovala na schůzi NATO v Bru-

ssele, Sověti poskytují zbraně a vydatnou finanční pomoc Somálsku, Sudanu, Ugandě a Mozambiku ve východní Africe, a Líbyi a Alžírsku v Severní Africe. V Líbyi a Somálsku mají také základny a vojenské instalace; a snaží se nyní získat patrně další základny v Angole. Současně také podněcují rasovou konfrontaci v Rhodesii a partyzánskou válku v Namíbii, která dosud přísluší k Jižní Africe, ale dožaduje se samostatnosti. Vzdor nedávnému Castrovu ujištění v dopise švédskému ministerskému předsedovi, že Kubánci jsou na odchodu z Angoly, ve Washingtonu se konstatuje, že nejsou. Kubánci mají naopak několik set poradců také v Mozambiku a asi padesát v Somálsku. Že Kubánci nejsou na odchodu, se konstatuje také v sousedním Zaire, které pomáhalo protivníkům vítězné frakce v Angole; a velmi viditelná sovětská přítomnost v Somálsku působí obavy sousední Keni. Keňa rychle buduje letectvo a Zaire tankové a jiné pozemní jednotky a oba státy žádají americké zbraně. Ministr obrany Rumsfeld tam byl dojednat podrobnosti právě těchto dodávek. Keni, jak bylo oznámeno, dodají Spojené státy dvanáct tryskových stíhaček Northrop F-5 a Zaire tanky a protitankové zbraně. Rumsfeldova cesta se považuje jen za začátek aktivnější a rozsáhlejší americké pomoci umírněným a prozápadním africkým státům, které se cítí ohroženy agresivní sovětskou politikou na africkém kontinentě. Spojené státy tam zatím poskytovaly ve větší míře vojenskou pomoc jen Etiopii. Několika jiným zemím — Maroku, Ghaně, Libérii a Senegal také dodávaly zbraně, ale jen ve velmi omezeném množství a jen drobné zbraně a munici.

Rumsfeld letěl do Afriky přímo ze zasedání NATO, kde otázka vztahů západu k Africe byla rovněž jednou z nejdůležitějších na pořadu jednání, a kde prý evropské státy, zejména Francie, naléhaly na USA, aby aktivně dokázaly prozápadním africkým vůdcům, že se po Angole nemusejí cítit opuštěni. To se ostatně zdá být částí nové americké politiky vůči Africe. Její druhou součástí ovšem musí nutně být snaha zabránit rasové válce v dvou afrických státech, dosud ovládaných bělochy, a napomáhat rasovému smíru a do-sazení rasové rovnoprávnosti pro Afričany. Tragické události posledních dnů v Jižní Africe jen znovu dokázaly, jak naléhavý je to úkol.

Amerika sama má ve sféře

rasových vztahů rozsáhlé zkušenosti: a i když podmínky v Jižní Africe a v Rhodesii jsou podstatně rozdílné, jediné snad právě Spojené státy se svým vlivem a svými zkušenostmi se mohou pokusit o nějaké konstruktivní řešení těchto problémů.

ZÁPAD O ITÁLII

V západních spojeneckých zemích, to znamená v zemích Evropského společenství a Severoatlantického obranného paktu, jsou výsledky italských voleb komentovány s ulehčením, ne však s plným uspokojením. Převládá tam názor, že Itálie sice komunistickému náporu odolala, ale že zůstala nadále nejslabším článkem západní aliance, a to zejména po stránce hospodářské. Kurs italské liry se sice po volbách poněkud zlepšil a stouply též akcie italských průmyslových podniků, ale všeobecně se soudí, že rozložení politických sil v Itálii neumožňuje hospodářskou stabilizaci země a že Itálie bude nadále odkázána na hospodářskou pomoc ostatních západních zemí.

Mírně optimistické stanovisko zaujal Washington. Pre-sident Ford vyjádřil uspokojení, že italské demokratické strany si uhájily parlamentní většinu a projevil důvěru, že Itálie zůstane nadále pod vládou demokratů. Americký ministr zahraničí Kissinger poukázal na to, že italské demokratické strany soustředily na sebe 56 procent hlasů, zároveň však nadhodil otázku, zdali se dokáží dohodnout na vytvoření vlády bez komunistů.

AUSTRÁLIE — ČÍNA

Australský ministerský předseda Malcolm Frazer navštívil Čínu a byl tam přijat velmi okázale jako představitel země, která má s Čínskou lidovou republikou mnoho společných zájmů. Čínští předáci velmi oceňují, že Frazer má k sovětskému pronikání do oblasti jižního Pacifiku a Indického oceánu stejné výhrady jako oni. A čínský premiér Hua Kuo-feng to neopomenul už při přivítání zdůraznit. Učinil tak na pekingském letišti za účasti západních diplomatů. Diplomaté země sovětského bloku, kteří něco podobného očekávali, se vítání nezúčastnili, Frazer se třikrát sešel s čínským premiérem Hua Kuo-fengem, ale stranického vůdce Mao Ce-tunga neviděl. Maův zdravotní stav se podle zprávy francouzské tiskové kanceláře Agence France Presse značně zhoršil a k jeho lůžku byl povolán rakouský specialista profesor Walter Birkmayer,

KONEC IMPÉRIA

Velká Británie se zřekla jednoho z posledních zbytků svého imperia. Vzdala se 86 ostrůvků v Indickém oceánu, které po 160 let spravovala jako kolonii Seychelly. Ačkoliv všechny dohromady mají jen 58 tisíc obyvatel — přiznala jim nárok na úplnou samostatnost. Prvním prezidentem nezávislých Seychelských ostrovů se stal umírněný politik, vůdce Demokratické strany, James Mancham, který bude zároveň spravovat i ministerstvo zahraničí, národní obrany a vnitřní bezpečnosti. Funkci premiéra přenechal vůdci lidové sjednocené strany Albertu Renému, který má socialistický program. Jak dlouho bude jejich spolupráce fungovat, je ovšem otázkou.

Nový stát je jedním z nejmenších a zároveň nejhudších států světa, a to nepouští jeho prezident Mancham se zřetele. S Velkou Británií se úplně rozejít nemíní. Požádal pro svou zemi o členství v britském Commonwealthu a o britskou finanční pomoc. A bylo mu vyhověno. Britská vláda se zavázala hradit příští čtyři roky z velké části seychelský státní rozpočet a ve vydatné finanční pomoci pokračovat i v následujících dvou letech.

KREML SAHÁ DO AFRIKY

Běh událostí poslední doby podtrhuje, jak velký vojenský význam pro Sovětský svaz má západní Afrika. Nedávno byl v Moskvě ministr obrany republiky Guineje, a právě tato návštěva znovu připomenula, že Moskva se už zachytila ve všech třech Guinejích — kromě zmíněné republiky také v Guinea-Bissau a v Rovníkové Guineji. V posledně jmenované zemi vládne tvrdý stalinský typ komunistického režimu, země je cizincům uzavřena, výjimku tvoří jen sovětská "specialisté", kteří pátrají po ropě a uranu, a "poradci", kteří se starají hlavně o zřízení opěrného bodu pro sovětské námořnictvo — podobně jako na neďalekých ostrovech republiky Sao Tomé a Príncipe. K těmto zemím se řadí také Angola, která přijala sovětskou nabídku pomoci při takzvané "konsolidaci obranyschopnosti země". Sovětský svaz má tedy celý řetěz opěrných bodů podél západního pobřeží Afriky jižně od Senegalu až po území Namíbie. Nepříliš odlišná je situace na východním pobřeží černého světadilu, kde se sovětská aktivita soustřeďuje hlavně na základny v Somálsku a v Mozambiku;

což ale nebylo ani z Vídně, ani z Pekingu úředně potvrzeno.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Z neznámých stránek historie [5]

DOPIS STALINOVÍ

Byl říjen 1961. V Moskvě se konal XXII. sjezd sovětských komunistů. Závěrečný projev měl Nikita Sergejevič Chruščov. "S hlubokou bolestí se zde hovořilo o četných významných stranických a státních činitelích, kteří nevinně zahynuli. Oběťmi pronásledování se stali i tak významní vojenští představitelé jako Tuchačevskij, Jakir, Udorevič, Kork, Jegorov — Ejdeman a další . . . Tehdy se v zahraničním tisku objevila dosti zajímavá zpráva, že prý Hitler, když připravoval útok proti naší zemi, podvrhl prostřednictvím své rozvědky padělaný dokument, v němž se tvrdilo, že soudruzi Jakir, Tuchačevskij a další jsou agenti německého generálního štábu. Tento údajný tajný "dokument" se dostal do rukou presidenta Československé republiky Beneše a ten ho zase, patrně s dobrým úmyslem poslat Stalinovi, Jakir a Tuchačevskij a jiní soudruzi byli zatčeni a zanedlouho potom byli likvidováni . . ."

Tolik tedy Chruščov 31. října 1961.

Jisté je, že na Stalinův rozkaz byl 12. června 1937 Tuchačevskij a dalších sedm generálů popraveno. Ale to je jen špička ledovce Stalinovy čistky v Rudé armádě. Tři maršálové, dva velitelé armády, dva admirálové — všichni tehdejší velitelé vojenských okruhů a sborů a téměř všichni velitelé divizí zahynuli v táborech, byli popraveni nebo zatčeni. Téměř 35.000 důstojníků. Byla to největší a nejkrvavější čistka v moderních světových dějinách, která samozřejmě otrásla samými základy sovětské armády a podle jednoznačného soudu ruských opozičních historiků byla také jednou z příčin, proč se nacistické armádě podařilo v prvních letech války se Sověty dosahovat tak značných úspěchů.

Ale ponechme stranou politicko — vojenský dosah čistky v Rudé armádě. To, co je pro českého a slovenského čtenáře nejzajímavější, je pozadí dopisu presidenta Dr. Edvarda Beneše Stalinovi — kde sovětského diktátora informuje o "spiknutí" generálů a maršálů a zasílá mu — alespoň to tvrdí Chruščov — padělaný "dokument" potvrzující tuto zradu. Beneš tak činí — a Chruščov to objektivně potvrzuje — z dobrých úmyslů, protože je přesvědčen, že pád Stalina by znamenaly rozšíření vlivu nacistického Německa na východní Evropu a tím i přímé ohrožení životních zájmů Československa.

Ponechme nyní stranou, zda a jak padělali v Berlíně dokumenty, jež měly Tuchačev-

ského a ostatní sovětské vojenské představitele usvědčit ze zrady Sovětského svazu. Ale jakou roli při celé akci Berlína a Reinharda Heydricha sehrál president Beneš?

Ruský životopisec maršála Tuchačevského Lev Nikulin o tom ve své knize píše: "Zbývalo pouze doručit spisy Stalinovi. Předstírala se krádež během požáru v budově abwehru (německé zpravodajské služby — R.S.). Potom se fotokopie spisu ocitla v rukou československé-

R. Stroebling

ho presidenta Beneše. Ten zřejmě uvěřil v pravdivost dokumentu a poslal ho Stalinovi v upřímné víře, že mu otevírá oči. V tomto smyslu také Beneš napsal důvěrný dopis Leonu Blumovi, v němž tvrdil, že mezi generálním štábem Rudé armády a hitlerovským Německem existuje tajné spojení . . ."

Tolik tedy Lev Nikulin.

Zdá se, že podstatná je otázka, jak se dokumenty dostaly do rukou presidenta dr. Beneše.

Víme, že v době před druhou světovou válkou měla československá zpravodajská služba ve svém "souboji s abwehrem a SD" celou řadu vynikajících úspěchů — at' už jde o operace ofenzivní — to je při získávání zpráv v samotném Německu — či při operacích obraných — to je při odhalování nacistických špiónů a agentů na území Československé republiky. Bylo by tedy lo-

gické, že dostal-li dr. Beneš podobný dokument vůbec do rukou, že by asi šel přes druhé oddělení ministerstva národní obrany, přes vojenskou zpravodajskou službu. Ale tak tomu nebylo! Někdy koncem února nebo začátkem března 1968 jsem se sešel k delšímu rozhovoru s generálem Josefem Bartíkem. Bylo to v jedné malé vinárně ve Spálené ulici v Praze, kde mě tehdy Bartík s radostí sděloval, že právě před několika dny dostal zprávu, že on, jeden z těch, jehož komunisté v armádě a na ministerstvu vnitra nejvíce nenáviděli, byl rehabilitován.

Hovořili jsme o celé řadě případů naší bývalé vojenské zpravodajské služby a pak přišla řeč i na "případ Tuchačevskij".

Bartík spozorněl. "Tuchačevskij, to bylo něco jiného" — řekl pak. "S případem Tuchačevskij jsme my, vojáci, neměli nic společného." A tak jsem se dověděl, že již brzy po čistkách v Sovětském svazu, kdy se ve zpravodajských kruzích poprvé objevila informace, že Stalin byl zpraven presidentem Benešem — tedy Chruščov zase nic tak "senzačního" pro zasvěcence v roce 1961 neodhalil — se začali zpravodajci dohadovat, co je na tom pravdy. Nejprve se snažili na "dvojce" zjistit, zda skutečně něco nešlo přes některého z nich. Ale nic takového se nepotvrdilo. Vojenská zpravodajská služba nic o dokumentech — at' pravých, či padělaných — nevěděla. Také spřátelené zpravodajské služby — především francouzská — v tom zřejmě neměly prsty — což také potvrzuje skutečnost, že president Beneš psal Leonu Blumovi. Kdyby dostal dokumenty od Francouzů, tak by asi sotva musel Bluma informovat. Také Angličané, podle Bartíka, neměli s věcí nic společného.

"Dejme tomu, že vše ale odpovídá pravdě. Odkud měl tedy president Beneš berlínské dokumenty?" ptal jsem se.

"Mám pro to jediné vysvětlení. Bud' dostal president dokumenty z našeho berlínského vyslanectví přímo — nebo od Rusů . . ."

Po Bartíkem uvedené stopě "československé vyslanectví v Berlíně" jsem se snažil jít, ale doba byla příliš krátká. Pražské jaro, s tolika svými problémy, na čas Tuchačevského aféry odsunulo. Zřejmě by se muselo pátrat, zda v době kolem aféry je zaznamenán v dokumentech Hradu či ministerstva zahraničí nějaký důležitý dopis nebo kurýrní zpráva z Berlína. Nebo dokonce návštěva vyslance u presidenta či mi-

SOKOLSTVÍ ZDAR

Přiznávám, že nebyť červencového sletu Sokola v Curychu, nevěděl bych dodnes asi pořádně, co Sokolství znamená. Pravda, četl jsem v exilovém tisku o Sokolech, ale jen s povrchní představou, že se jedná o tělocvičné spolky, usilující o rozšíření řad svých evičenců. Tuto jednoduchou domněnku jsem změnil, když jsem si při příležitosti připravovaného sletu v jedné univerzitní knihovně půjčil brožurku dr. Scheinera "Les Sokols", vydanou v roce 1925. V této francouzsky napsané publikaci dlouholetý starosta Obce sokolské vysvětluje ideu a cíle Sokola, jeho vznik, historický význam a úspěchy, Tyršovu filozofii a metodu tělesné, duševní a morální výchovy jedince a národa, organizaci, členství, finanční fondy, tiskové orgány, mezinárodní spolupráci se Sokoly ostatních slovanských národů, smysl a význam sletů atd.

Při čtení těchto mně neznámých skutečností se mi s překvapením začaly z podvědomí vybavovat vzpomínky z dětství, zasypané dobou více než jednoho čtvrtstoletí. Vzpomněl jsem si, jak jsem jako žák národní školy cvičil v Sokole, že tělocvičné se dlouho neříkalo jinak než sokolovna, upamatoval jsem se na přesné sokolské povely a kázeň, včetně přísných zápisů účasti. Jsou to jen velmi krátké vzpomínky, snad jen jednoho roku, dokud komunisté Sokol nezakázali. Následují pak vzpomínky, jak jsem se nechápavě díval — když místní tenisové kurty rozorával smutný sedlák s kobyloou, ty kurty, kde ještě nedávno jsem dědovi, správci hřiště, pomáhal lajnovat a s bráchou sbíral míčky. S dětským opovržením jsem se pak díval, jak na zničené ploše policajti házeli klacky, totiž hráli stupidní ruskou hru v gorodky.

V sokolovně se cvičilo dále, ale vše začalo nějak upadat — docházka, kázeň, radost ze cvičení a z úspěchů. Při volejbalu a nohejbalu se rozbíjela okna, nářadí se uklízelo jen z nutnosti, muži s ženami si mezi cvičeními dávali spycha za tělocvičnou. Sokol nahradili komunisté sovětskými modely: Svazarmem ("Svaz pro spolupráci s armádou"), Tyršův odznak zdatnosti odznakem BPPOV ("Bud' připraven k práci a obraně vlasti"), Junák a skauting Pionýrem a ČSM, slety spartakiádami. Nebyly a nejsou více než špatnými náhražkami Sokola.

Těchto povinných organizací a akcí jsem byl jen krátce

nistru zahraničních věcí. To by sice také Bartíkovi domněnku nemuselo samozřejmě plně potvrzovat, ale určitá stopa by to přece jen byla. Pokud jde o druhý dohad, že to byli sami Sověti, kteří Benešovi dokument "nahráli" — ten se dá sotva ověřovat. Více bychom věděli, kdyby v Moskvě zveřejnili plný text dopisu presidenta Beneše Stalinovi. Ale tato zpráva do Moskvy zůstane ještě zřejmě dlouho uzavřena v sovětských trezorech.

Copyright: Autor — AL/EL

pasivním nebo vůbec žádným účastníkem. Hrál jsem závodně kopanou, ve Svazarmu jsem si udělal řidičák a několikrát skočil padákem, k létání mne jen z politických důvodů již nepustili. Na spartakiády jsem obligátně navštěvoval, školou počinaje a vojenskou službou konče — nezúčastnil jsem se však ani jednoho okresního vystoupení. Nevím jak koho jiného, ale mne tento druh nako-mandovaného a propagandistického sportu nezajímal. Mé neznalosti skutečného významu Sokola až do doby před IV. sletem se proto nelze divit.

Tento slet se ideálně vydařil. Byl jsem (zajisté nejen já) překvapen, jak dokonale vyjádřil ideu Sokolství, vysvětlilou dr. Scheinerem v roce 1925 (samozřejmě i dr. M. Tyršem a J. Fügnerem již v roce 1862). Jako kdyby nebylo žádného přerušení ve stoleté tradici.

Svým slavnostním a důstojným rázem, svou harmonickou barvitostí, pestrostí a hudebností, svým uměleckým vkusem, pohybovým půvabem, svěžestí, organizovaností a ukázněností vyjádřil národní vlastnosti a z nich vycházející sokolské zásady.

Ten vřelý a úzký kontakt mezi diváky a účinkujícími, onen nádech mezinárodnosti — nesení vlajek a standardů zemí, v kterých sokolské jednoty působí, mávání bezpočtu amerických praporek Čechoameričany, kteří ve stejný den slavili i dvousté výročí své země, vědomí sounáležitosti Čechoslováků roztroušených po světě — to se dá sotva kde prožít.

Večer našich umělců — sletová akademie — přispěl stejnou měrou k zesílení pocitu vlastenectví a odevzdání národní ideje, jako masová cvičení na stadionu. Celý slet splnil dokonale svůj význam.

Pro mnohé, zejména ty mladší, byl prvním a nezapomenutelným zážitkem Sokolství. Nejen zážitkem, ale i vzpruhou k dalšímu růstu jeho myšlenky a činnosti mezi námi a k jejímu rozšíření v zahraničí.

Josef Zábranský

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET - NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace.

• Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P.M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte; YU 8-3505 — RH 4-9787

SPORT

• Dynamo Kyjev bylo partají povýšeno na "supermužstvo"; tým hraje ligu, přátelské mezinárodní zápasy, pohárová střetnutí doma i v cizině a kromě toho je i ve funkci oficiální národní jedenáctky SSSR — jinými slovy: SK Sovětský svaz. Komunističtí kmeti z UV KSSS se kapánek přepočítali. Jejich propagačně-reprezentační SK SSSR vyhrál v domácí lize z osmi zápasů jen tři (s celk. skóre 4:2!) a v pohárovém střetnutí byl ve čtvrtfinále vyražen Dněpropetrovskem 1:2. Ani fotbalista roku Blochin, ani Onišenko a další nemohou zachránit "fotbalovou čest" kremelských koloniálních trenérů.

• Čs. tabletenistka Ilona Voštová-Uhlíková, která ve svých 14 letech (1968) přivezla z ME v Lyonu zlatou medaili, o dva roky později byla ve stejné soutěži druhá, v roce 1972 v Rotterdamu třetí a v Japonsku na MS se probíjela do semifinále, přestoupila ze Sp. Vlašim do Orbis Praha. Na tom by nebylo nic zvláštního, ale . . . její zaměstnavatel ve Vla-

šim 54:0. Zápas se hrál jako exhibice k 50letému výročí Čs. ragbyového svazu.

• Inter Bratislava-Dynamo Kyjev 2:2 (1:0), přátelské utkání starých gard v Bratislavě. Za hosty hrál 63letý Gončarenko, který přežil "zápas smrti" na kyjevském stadionu v roce 1942 proti XI. něm. Wehrmachtu. Většina jeho spoluhráčů byla tehdy popravena.

• Rumunka Comaneciová se stala mistryni své země ve sport. gymnastice se 79,75 body, když během tří dnů obdržela od rozhodčích osmkrát známku 10, jednou 9,95 a dvakrát 9,9. Po klopýtnutí ve volných prostných při dvojitém saltu dostala "jen" 9,5 bodů.

• Fotbalistky Sparty Praha se staly s konečnou platností vítězkami letošního ročníku národní ligy žen. V posledním kole zvítězily nad Jihlavou 8:0. Druhá SK Slavia vyhrála v Radotíně nad místním SK 2:7.

• Jan Kodeš se pro vleklé zranění nezúčastnil letošního Wimbledonu. Po zranění na mistrovství NSR "hrál Kodeš v Římě a Paříži jen s velkými obtížemi a musel být neustále ošetřován." Nebo je to také tak trochu nemoc "z formy" a příprava na blížící se utkání v DC se stále silnějším Madarskem?

• Po 3. kole mezispasového turnaje MS v Manile je čs. velmistr VI. Hort v čele s plným ziskem 3 bodů. Na tomto turnaji hraje i velmistr Luděk Pachman — za NSR.

• Letos jako jediný na světě překonal 9 m hranici v hodů oštěpem v Paitille Fin Seppo Hovinen (25) výkonem 91,12 m. Hovinen je experty považován za hlavního favorita OH a možného přemožitele hranice 100 metrů.

• Irena Szewinska (30) vytvořila v Bydgoszczi nový světový rekord v běhu na 400 m časem 49,75 vt. (měřeno elektr.). Starý rekord patřil Ch. Brehmerové z NDR, která byla tehdy o 2/100 vt. pomalejší.

• Přes všechny možné a nemožné negativní zprávy komunistického tisku o Václavu Nedomanském, např. že Československo dobylo titul MS mimo jiné i proto, že v mužstvu "nekralovala primadona typu Nedomanského", patří tento skvělý hokejista v Kanadsko-americké hokejové lize k nejlepším profikům. Byl označen za hráče s nejlepším chováním na ledě a byl vyznamenán "Paul Deneau Trophy" a šekem na \$4000, protože si odseděl v 81 utkáních pouhých 6 min. na lavici hanby. Vstřelil 56 branek.

• V Eugene/Oregon se posunula latka skoku o tyči další 3 cm "k nebi". Dave Roberts zdolal s vypůjčenou tyčí (od dosavadního držitele svět. rekordu Earl Bella) nebetyčnou výšku 5,70 m. Spolu s Bellem se kvalifikoval na OH.

• Snad nejpočetnější výpravu na Olympiadu v Montréalu mají so-

Před 90 lety,

dne 3. července 1886 vyjel na svoji panenskou jízdu do mannheimských ulic první automobil na světě. Konstruktorem "tříkolového velocipedu, poháněného spalovacím motorem" byl Karl Benz. Císařský patentní úřad přijal jeho vynález pod č. 37435 ze dne 2. listopadu 1886.

Zkušební jízda vedla z vynálezcovy dílny na Kaiser-ring (nyní Ringstr.). Za řídky seděl Karl Benz, vedle něho jeho manželka Bertha a za vozem klusali dva tovaryši s nádobou benzínu a oleje pro případ, že by během jízdy došly pohonné hmoty. Vůz, který vážil 265 kg, byl vybaven motorem o výkonu 0,88 ks při 400 otáčkách a dosahoval rychlosti 16 km/hod. V roce 1893 nařídila správa velkovévodství Bádenského první omezení rychlosti: mimo obce směl automobil pádit rychlostí 12 km/hod., v uzavřených osadách musela být rychlost snížena na 6 km/hod.

V roce 1900 dosahovaly Benzovy samohyby už 20 km/hod. (2 ks) a šly dobře na odbyt; ze 603 vyrobených vozidel exportoval závod ve Waldhofu 341 do Londýna, Bruselu, Moskvy, Petrohradu, Milána, Paříže, Baselu, Vídně a Kapského města.

Sedmdesát pět let později vyrobily závody Daimler-Benz 350.000 osobních mercedesek; 160 tisíc jich šlo na export, ostatních 190.000 se vecpalo na domácí komunikace.

Jan Švéd

většici — přes 500 všelijace zasloužilých mistrů, studentů a agentů. Všichni přísahali při památce VIL, že "budou ještě více . . . ke cti KSSS . . .", ale o sportovním duchu, kamarádství a olympijské myšlence ani slovo.

• Jen krůček jsou spartánské fotbalistky vzdáleny od titulu mistryň českých zemí. V posledním kole stačí spartánkám uhrát na domácím hřišti remízu proti Jihlavě, jestliže by Slavia nevítezila v Radotíně rozdílem větším 11 branek.

• Na mezinárodním mistrovství Francie v tenise se v soutěži žen opakovalo finále z Hamburgu mezi Angličankou Sue Barkerovou (20) a čs. hráčkou R. Tomanovou 6:2, 0:2. V soutěži mužů zvítězil Ital Adriano Panatta nad Američanem Harold Solomonem 6:1, 6:4, 4:6, 7:6. Panatta hraje v životní formě. Ve čtvrtfinále vyřadil Borga a v semifinále Dibbe.

• V Kijevě překonala Valentina Gerasimová svět. rekord v běhu na 800 m časem 1:56,0 min. (dř. Světa Zlateva/Bulh. 1:57,5 min.). Ve Fürthu (NSR) zlepšila Inge Helten (NSR) svět. rekord ve sprintu na 100 m výkonem 11,04 vt. (měřeno elektr.) a překonala tak o 0,03 vt. stávající svět. rekord R. Stecherové (NDR) a Wyonie Tuysové (USA).

WŠ/51

POTRESTANÍ

Do šiku české "lágrové" literatury přibývá nová kniha J. J. Staňka "Potrestaní". Podobná tematika se v poslední době natolik rozmohla, že ji přijímáme trochu se skeptikou a nedůvěrou. Zdá se, že po Solženicynově Gulagu nám nikdo nemůže říci nic nového.

Staněk se o to ani nesnaží. Prostě dokumentuje v novelistické formě to, co se skutečně přihodilo. Sam v úvodu říká: "Jestliže někomu připadají osoby a události v této knize známé, nejedná se o náhodu. Všechny děje jsou skutečné, osoby žijí nebo žily, básně byly převzaty bez podstatných změn".

Knihy obsahuje jedenáct krátkých povídek. Jejich slovesná hodnota přesahuje o hlavu všechny české knížky vyšlé dosud v exilu na tuto tematiku. Staňkovi se podařilo vyhnout v dialogu hrubostem, které jsou charakteristické pro t. zv. moderní literaturu. Místo toho Staňk využívá nářečních prvků: najdeme zde příběh vyprávěný babkou z Humenného, synkem z Ostravska nebo rodákem z Domažlic. V knize je málo popisu přírody, ale právě kombinací dialektu a připomínkou charakteristických objektů těch kterých krajů se autorovi daří vyvolat ve čtenáři obraz české krajiny, tak jak si ji čtenář maluje ve svých vzpomínkách. A právě tím je Staňkova kniha cenná pro emigranta, který na svou vlast může pouze vzpomínat

a má jen málo naděje, že ji znovu uvidí.

Zvláště zdařilá je poslední povídka, v níž se hrdina snaží na svou pěst vypátrat původce zatčení skupiny přátel, odsouzených za napomáhání při přechodu hranic a ukrývání obviněného, který svou odvahu zaplatí životem. Tak trochu to připomíná moderního Sherlocka Holmese, napětím i železnou logikou. Příběh čteme jako detektivku, se zatajeným dechem.

Knížka sama o sobě je vydavatelskou perličkou: v plátěné vazbě, s četnými moderními ilustracemi Jana Kristofori, s výborným tiskem, na pěkném papíře. Je radost ji podržet v ruce. A tak si ji snad rádi přečtou i ti, kteří neradi vzpomínají na nepěknou minulost.

Libuše Obrusníková

Strakonické Fezko

zahájilo výrobu československé novinky — umělé kožšiny s termoplastickým vláknem a až třibarevnými vzory. Nová tkanina je určena k výrobě dámských zimních čepic a klobouků.

Tenisová rovnoprávnost

"Asociace tenistek z povolání" pohrozila bojkotem příštího mistrovství, které bude stejné a tudíž slavné a jubilejní, pokud budou pořadatelé z "All England Tennis Clubu" odměňovat mužské účastníky a vítěze turnaje většími sumami než účastnice soutěže žen. Vítěz pánské části "Wimbledonu" dostává kolem 24.000 dolarů, zatímco odměnou nejlepší dámy je až dosud necelých dvacet tisíc dolarů, a celková suma na odměny pro dámy je o třetinu nižší než na odměny v soutěži pánské. Prezidentkou "Asociace tenistek z povolání" je jednadvacetiletá přítelkyně a zároveň soupeřka a partnerka ve dvouhře Martiny Navrátilové Chris Evertová. Reportér se zeptal Martiny Navrátilové, která také podepsala zmíněný protest, co si o celé věci myslí.

"V posledních třech letech nás čím dál tím víc brali na hůl. Myslím si, že problém není v tom, že by na to All England Tennis Club neměl peníze — vyberou se od návštěvníků, kterých sem přijde 35 až 40 tisíc denně, ale jde o princip. Nemají právo pomýšlení, že by ženy měly dostávat totéž co muži."

Jedním z argumentů pořadatelů proti vám je ten, že ženy hrají kratší zápasy, protože hrají na dva vítězné sety, zatímco muži na tři. Co vy na to?

Jsem ochotna hrát také na tři sety, ale kdo to nechce, jsou právě muži. Věc se má tak, že například ve Spojených státech se lidé dívají raději na ženský než na mužský tenis. Při televizních přenosch se na nás dívá víc diváků než na muže, máme lepší reklamu, víc lidí chodí na naše zápasy, budíme větší pozornost na všech svých turnajích; takže to, že hrajeme na méně setů, není argument, že jsme snad horší než muži. Důležité je, jestli hrajeme dobře a to lidé poznají.

Byla byste ochotna také nezúčastnit se z protestu příští rok Wimbledonu? A kdo by to byl z nejlepších deseti hráček ochoten učinit podle vašeho názoru také?

Já jsem ochotna. Protože si myslím, že si ty peníze z důvodů, které jsem uvedla, zasloužíme. Jinak si myslím, že jen jedna hráčka by to neudělala, protože by nemohla vzheďem ke své asociaci: Olga Morozovová.

NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ

šimi, kterému patří i klub, "předal" Ilonu z administrativy do stavu uklízeček a vyhrožoval jí vystěhováním z bytu. Voštová dojíždí nyní denně v 5,30 hod. vlakem do Prahy do nového zaměstnání ve Státní tiskárně, kde pracuje jako fakturistka. Tak jedná sjednocená komunistická tělovýchova s jednou z nejlepších hráček světa!

• Vítěz II. ligy kopané a nováček I. ligy Frýdek-Místek hrál ještě před sedmi léty v I. A. třídě. Vítězstvím nad Vlašimi 2:0 si zajistil prvoligovou příslušnost před AC Spartou, které stačila na kladenské horské půdě remísa s SONP 1:1. Na štítě zůstala Dukla Banská Bystrica, která minula I. ligu jen horším poměrem branek. Setupují: Prievidza, Kysucké Nové Město a Liberec.

• Při "24 hodin Le Mans" se zabíh Francouz André Haller. Jeho vůz Datsun explodoval po smyku a téměř frontálním nárazu na svodidla v prudké zatáčce.

• K padesátinám přes padesátku . . . čs. ragbisté porazili NDR

Drobničky z Československa

Asbestové rukavice, které stojí 80 Kčs vydrží pouze po dobu jedné směny.

Za jediný weekend 2.-4. července t.r. bylo v Československu hlášeno 632 automobilových nehod.

V Čížkovických cementárnách má být letos vyrobeno 860 tisíc tun cementu a 137 tisíc tun hydraulického vápna. V příštím roce má být vyrobeno 584 tisíc tun cementu a v šesté pětiletce 2,700.000 tun.

JEDEN DŮVOD K RADOSTI

ANEB

ZA HLASEM LVA

Jan Beneš

Svět se mohl zase jednou zaradovat. Totiž ani tak ne svět, jako spíše to, co na něm zbylo ze starých pravd prý už staré až přestarlé a vyžilé civilizace. Máme samozřejmě na mysli záchrannou akci provedenou izraelskými ozbrojenými silami v zemi přejudeného tat'ky Aminu v daleké Africe. (Mimochodem, stačili jste si povšimnout, že tisk tak rozčileně vykřikující či aspoň znepokojivě upozorňující, když se, dejme tomu v Chile, slápné jednomu levičákovi na kuří oko, že tentýž tisk sotva zaznamenal, a když tak rozhodně ne znepokojivě, že řečený tat'ka Amin dal popravít minimálně 2000 osob za to, že po něm kdosi hódil ručním granátem?)

Že to byl, čistě po technické stránce vědy zvané vojenská, husarský kousek nebývalé krásy a čistoty, o tom se snad není třeba šířit. Stačí si letmo představit mapu světa a beznadějou situaci ve které se ocitla více jak stovka nevinných cestujících (včetně žen a dětí) v rukou sověty a jejich mordýřskou ideologií vyzbrojených loupežníků.

Že to byla mužná a nutná akce zasluhující si naši morální úcty a vážnosti, a také radosti nad tím, že naše civilizace ještě docela neodumřela, k tomu si stačí přečíst prohlášení Tassu věnované předmětné události. Neboť tam, kde se Tass zlobí, má našinec zajisté nejen právo a důvod, ale přímo morální povinnost radovat se. Radovat se jako zastánce určitého pojetí civilizace, to jest především určitého pojetí práva a bezpráví. Máme povinnost radovat se kdykoli, kdy je spravedlnosti učiněno zadost. Zvláště tehdy, děje-li se to nejen na televizních obrazovkách, ale i na světě, kde právě žijeme.

Mnohdy, čteme-li periodika ze světa východního ba i lečtější výlev hlavně spřízněné duše ve světě západním, bychom mohli nabýt dojmu, že civilizační systém v jaký věříme se hlouběji a hlouběji ocitá v beznadějných pastech svých vlastních postulátů a mocenských korektivů korigujících posléze právo jednotlivce, právo na osobnost a právo na sobectví. Že už není nikoho, kdo by byl schopen uplatňovat v tom světě, na kterém právě žijeme, ty staré pravdy a zásady jako zásadu čisté hry, rozděleno do jednotlivostí tedy ochranu slabších před silnějšími, nemocných, hladových, ba dokonce i hlou-

pých před mazanými. Nikdo kdo by byl schopen hájit či aspoň specifikovat pravdu před lží. Hájit to, oč na světě jde. Spravedlnost.

Mnohdy se ocitáme v situacích, kdy je naše civilizace zmitána společenskými silami, či jejich odnožemi, které si osvojily technologii budovanou po více jak dvacet století, ale nikoli morálku a její závaznost budovanou po stejně dlouhý čas. Že slyšíme denně o tom, komu je třeba přiznat právo vyžít své mizerné uvozhřené ego, ale nic o povinnostech, které má, či mělo by mít, totéž ego vůči společnosti, která je díží při životě, naučila je číst a psát (pokud to ego uznalo za potřebné) a nepřipomíná mu pomíjivou dubiositu lidské existence.

Ve chvíli, kdy hlava Spojených národů projev podobně jako Tass svou nelibost nad tím, že a jak byli zachráněni nevinní lidé, máme asi právo činit dotaz, není-li cosi špatného se Spojenými národy anebo s morálkou. Neboť Tass jest hláskou troubou loupežníků, zatím co Spojené národy by měly dle svých zásad býti nástrojem a hláskou troubou morálky. Staré civilizační pravdy získávané po posledních dvacet století, (přínejmenším) jsou totiž zakotveny ve stanovách té organizace.

Jedna odhodlaná země a skupina odhodlaných mužů dokázala, že násilí a právo nejsou synonyma zmatených existencí. Že i v našem světě může být právu učiněno zadost aspoň natolik, aby nebyly utraceny nevinné životy a aby netrpěli nevinní slabší lidé. Ve světě, kde už není Livingstonů ani lidí vydávajících se zachránit Livingstony, ve světě, kde se za báječný úspěch jednoho ministra zahraničních věcí pokládá když dosáhne "slibu", že z jedné africké země bude odjíždět měsíčně aspoň cosí vojnů tat'ky Castra, — když už byli stejně dovršili to, proč je tam s požeňmáním tat'ky Brežněva tat'ka Castra poslal, v takovém světě je brilantní záchrana stovky nevinných potěšitelným zážrakem. Ve světě zhudlařených akcí jako bylo vysvození americké lodi v Kambodži anebo pokus o záchranu amerických válečných zajatců z táborů u Hanoie (o těchto akcích přece musili vědět požeňnaní zástupci lidu dávno před tím, než se k nim přikročilo.)

Rudyard Kipling kdysi napsal báseň o běžci do Indie. Poselství o poslání bílého

muže. Tass tvrdí, že Kipling byl básníkem britského imperialismu. Dobrá. Můžeme říci, že jeho zmíněná poema byla spíše o civilisaci, kterou dotyčný muž vytvořil a vyjadřoval, než o tom muži a Imperiu. Kipling je mrtev. Zemřel před čtyřiceti lety.

Mnoho lidí se nedožilo takového věku, aby mohla jejich čtyřicítka být oslavena. Minulost. Zdá se, tu a tam, že tato minulost je pohřbena stejně nenapravitelně jako oni mladí muži, umírající za své prapory, za své pravdy a za svou civilisaci v mladém věku. Zdá se, že tato minulost je pohřbívána znovu a znovu při podpisech báječných mírových smluv ve Vietnamu, báječných dohod v Helsinkách, v ulicích Libanonu. Dnes už v desítkách zemí neschopných zajistit svým obyvatelům aspoň jistotu před smrtí hladem, ale schopných výboje.

Dosud tomu tedy tak není. Ve světě, kde se hovoří o tom, že jediné možné řešení je právě jen to, co představuje ústupky před násilím, rozpačité mlčení pravdy před vykřikující lží, porozumění vůči těm, kteří nemají porozumění pro nikoho. Dosud tomu tak není a bylo to brilantně předvedeno.

Romain Rolland kdesi napsal cosi o tom, že Židé jsou ona hvězda, svítící na cestu naší civilisaci. Vykládal mi to jeden starý židovský lékárník v korekci československého socialistického koncentráku. Měl vředy, měl hlad, bylo mu zima a k životu mu zůstával vlastně jen ten Rolland. (Nevím, lze-li to tvrzení chápat obecně. Osobně bych to nevztáhl na výborného pana Kissingera a jeho neméně výborného rádce Sonnenfeldta. Našlo by se pravděpodobně více vyjímek). Ale Rolland dokázal nejednou, že není rozený prorok. Mám však za to, že to můžeme říci o mužích, kteří se vydali na beznadějnou misi. Kterí se na tu misi vydali v zájmu práva a spravedlnosti, — a civilizace. Civilisace pak především jako pojmu specifikujícího právo a jeho negaci.

Co dělat? tázal se kdysi Čer-

Představitelé . . .

(Dokončení se str. 1)

sáhlou pomoc od svých partnerů, tentokrát ovšem nejen hmotnou, nýbrž i strukturální: vytvoření takzvané "záchranné sítě" finančního systému, který by slabším zemím umožňoval bránit se účinněji proti spekulativním útokům na jejich měnu.

Kanada stojí poněkud stranou — hlavně proto, že má určité hospodářsko-finanční problémy s agresivní Amerikou, v důsledku čehož se mezinárodně jeví jinak, než její jižní soused. Pozvání ministrského předsedy Trudeaua nicméně udělalo Kanadánům dobře. Největší starostí je inflace, o jejíž růst se značně zasloužily mzdové požadavky odborových organizací. Vládě se od loňského října podařilo 12ti procentní inflaci snížit na 9 procent, odbory místo 18ti procentního chtějí už jen 14ti procentní vylepšení mezd a platů, ale i to je stále mnoho, uvážíme-li, že do konce roku chce Kanada srazit inflaci na čtyři procenta a současně zmírnit nezaměstnanost.

Japonsko vidělo v konferenci na Portoriku jak hospodář-

ský, tak i politický význam. V Rambouillet bylo Japonsko od roku 1922 vůbec poprvé účastno schůzky vedoucích mocností; i teď si ministerský předseda Miki slibuje, že mu Portoriko pomůže trochu napravit posici, nepřímou otrěsenou úplatkovým skandálem firmy Lockheed, s nímž on sám nemá naprosto nic společného. Japonsko jako otevřená společnost i jako ekonomický systém funguje překvapivě dobře; v prvním čtvrtletí letošního roku se hrubý národní příjem zvýšil o čtrnáct procent, ústřední státní banka dokázala také udržet kurs yenu. Hlavní zájem, který Japonsko v Portoriku předneslo byl zaostřen na rozvíjení trhů v zemích třetího světa. Porady šéfů vlád, kterých se zúčastnili i příslušní ministři, se přirozeně nemohly věnovat celé této problematice v detailech. Jak prohlásil americký ministr financí Simon, na Portoriku se rozhodlo jen v principu o směrnících pro nejbližší budoucnost, daleko více do jaké míry byla schůzka prospěšná dokáží příští měsíce praktického vývoje.

XI. Vsesokolský slet v Praze 1948

jehož vydání komunistická vláda v Praze roku 1948 zakázala; vyšel s fotografickou přílohou jako dokument doby v curyšské Konfrontaci u příležitosti IV. sletu svobodného sokolstva v zahraničí.

Tento památník uspořádali Marie Provazníková a Pavel Javor. Můžete objednat — v Evropě na adrese:

• Konfrontation AG, Im Struppen 1, CH-8048 Zürich, Switzerland

v Kanadě a v Americe na adrese:

• Konfrontation SA P. O. Box 794, Peterborough, Ont. Canada K9J 7A2 za cenu: 30,— sFr nebo US \$12.00

nyševskij, když se jeho svět a svět, ve kterém žil, hroutil. Co dělat, tážeme se obden my. Prý zachovat klid. Nevím. Dnes už zapomenutý český básník Antonín Spálenka kdysi napsal: Když zařve lev, tu příkazu je mužům čest pluh pustit, kladivo i ruce dětí svých. A s polí orných do cest válečných.

Napsal to v roce 1938 a bá-

sníčku otisklo Právo lidu 25. září 1938. Před Mnichovem, kterému se tehdy ovšem neříkalo détente. Také tam byl sjednán báječný mír s násilím.

Násilí se může uplatňovat a uplatnit jen tehdy, není-li nikoho, kdo by mu byl schopen postavit hřáz. V Ugandě se ukázalo, že i tohle je stará a dosud nezrevidovaná pravda. Jeden důvod k radosti ve světě jako je ten náš.

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy životních pojistek plně zabezpečujících vaši ochranu. — Rovněž nabízíme pojistky poskytující pravidelný starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají: RUDOLPH PEŠEK, 145 87 Seventh Ave., Whitestone, L.I. N.Y. 11357 — tel. (212) 767-9746 GEORGE POSPISHIL, 24 West End Ave., Westwood, N. J. 07675 — tel. (201) 664-6511 ANEBU PŘÍMO:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"PIONEER OF FRATERNAL LIFE INSURANCE"

CSA PLAZA, 2701 S. HARLEM AVENUE, BERWYN, IL 60402

Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

A JÁ KOZA ROHATÁ

Dne 21. května 1502 objevila portugalská karavela, které velel jistý Joao de Nova Castello, pohádkový a neobydlený ostrov. Portugalci jej pokřtili na ostrov Svaté Heleny; byl pokryt bujným rostlinstvem a proto tam vypustili několik kozíček. Jen tak, aby se kapánek popásly na trsech šťavnaté travičky. Jenže kozy kození se tam začaly nekontrolovatelně množit a za 300 let "okusování a spásání" spásly ostrůvek dohola.

Guvernér ostrova poslal panu králi uctívou stížnost, ve které nařikal na nenažrané kozy, které se jaly právě hubiti poslední háj ebenových stromů. Suplika zůstala nevyřízena někde v královském šupliku, protože si u dvora asi řekli, že kozy jsou užitečnější než pár nějakých stromů a kromě toho mělo J. V. jiné, naprosto nekozí starosti. Teprve r. 1810 dal jiný guvernér na svoji pěst příkaz "kozy rohaté" vyhubit, ale to už bylo stejně pozdě, protože na ostrově nezástalo ani stébélka, takže vyhnáný císař Napoleon si připadal na povrchu ostrova jako na Kojakově temeni.

Ostrov Svaté Heleny však není výjimkou, co do spásení veskeré flóry, ale spíše pravidlem. V Maroku a Španělsku kozy zničily rozsáhlé keřové porosty, v Itálii spásly česminové háje, v Syrii a Libanonu "ožraly" svahy vápencových hor, dříve ozdobené libanonskými cedry. Ale ani to nestačilo. Kozy se zahryzly i do oholené matičky země a sluply semena trav a jiných rostlin, které by byly mohly vyklíčit v příštím období. V Orientě mají přísloví: "Povol koze a ona se i na

ořechy dostane." Zda je to s těmi ořechy tak doslova, to lze jen těžko tvrdit, ale jisté je, že koza ožere všechno — větve, listy, chvojí, bodláčí, ba i kůru stromu prosycenou tříslovinami a pryskyřicemi. Koza leze po stromech, že je to až k nevíře. Ne nadarmo ji už staří Sumerové zobrazovali vždycky na stromě . . .

V arabské tradici se vypravuje, že to byly právě neuchávané kozy, které objevily hodnotu alkaloidů v kávovníku. Pastýři pozorovali, že kozy okusovaly na jakýchkoli keřích zelené bobule a po jejich požití byly neobyčejně živé a v noci nespaly. Kromě toho znovu a vytrvale vyhledávaly ony podivné keře a stávaly se pomalu ale jistě narkomankami. A "přes" kozy se seznámili s kávou i pastýři. Teprve později přišli lidé na to, že je výhodnější bobule pražit — mlít a připravovat z nich nápoj, černý jako tropická noc, sladký jako láska a horký jako polední slunce. Svobodu koz snažili lidé všelijak omezovat. Například ve Venezuele zakázali pást

kozy na svazích, přičemž nedbalým pastýřům hrozilo vězení. Leckde se uvažovalo o tom, zda by nebylo lépe se tohoto rohatého neštěstí zbavit vůbec. V roce 1914 vstoupil na Kypr v platnost zákon proti kozám a ejhle — přestalo ubývat rozlohy obdělávaných půd, došlo k obnově lesů a zvýšily se úrody. A užitečnost? Maso mají kozy průměrné jakosti, kůže a mléko jsou dobré. Vlna některých plemen je dokonce znamenitá, např. u oremburských koz.

V Lohenicích na Přeloučsku se místní občané mstili kozám tím, že jednou za rok pořádali "shazování kozla se střechy". A na Přeloučsku vůbec si potrpěli na umístování skotu na střechách: když se na krytině místní radnice anno dazumal objevila tráva, rozhodli se městští radní, že vytáhnou nahoru starostovic krávu, aby porost spásla. Kráva spadla dolů sama. V obou případech, jak v Lohenicích, tak i v Přelouči byl na místním jídelním lístku — guláš.

Jan Ryba

Hodně k tisku - málo ke čtení

Československo: jaké nové knihy vyjdou v příštích měsících? Bude mezi nimi mnoho potřebných a prospěšných příruček na nejrůznější náměty, dále poezie a próza druhého a třetího nálevu a konečně skoro nic z oblasti duchovních věd. Je příznačné, že dvě knihy filozofické s tituly Buržoazní filozofie 20. století a Sociální filozofie frankfurtské školy budou přeložené z ruštiny. Naši filozofové měli v šedesátých

letech s pracovníky frankfurtské školy přímé vědecké styky. Ty se zřejmě na původní českou knihu využít nyní nedají. Z novější světové filozofie nevyjde nic, zato byla znovu přeložena do slovenštiny Kantova Kritika čistého rozumu a vyjde koncem tohoto roku. Tíhnutí ke klasikům a k minulosti pokračuje.

Projevuje se také v dějepise. V Mladé frontě vyjde začátkem příštího roku malá encyklopedie "Historické události — Evropa", chronologická příručka, začínající sice od nejstarších dob, ale končící rokem 1945. Pozdější události se už zřejmě nedají objektivně zpracovat. Po mnoha letech vyjde znovu Košícký vládní program z roku 1945. Nebude to zcela zbytečná četba. Obsahuje mnoho slibů, z nichž po roce 1948 nezůstal kámen na kameni.

Konečně tu máme také český příspěvek k letošnému dvoustému výročí založení Spojených států. Vyjdou "Stručné dějiny Spojených států amerických" od J. Navrátila — prý "první naše marxistické dílo o historii USA". Ano, vyjdou, ale až v prvním čtvrtletí příštího roku. To je pohotovost! Mnoho čtenářů se bude zajímat o encyklopedii "Slovník literárních směrů a skupin" od Štěpána Vlašima, který vyjde rovněž až v příštím roce a přinese informace o

MUSTANGOVÉ

Posledních padesát tisíc mustangů žijících na území Spojených států se stalo středem sporu mezi ochránci přírody na jedné straně a chovateli dobytka na straně druhé. Bojištěm nejsou však nedohledné prostory Dalekého západu, ale místo daleko prozaičtější — Kongres a Nejvyšší soud USA. V roce 1971 byl přijat v USA federální zákon chránící mustangy a zakazující jejich chytání za pomoci automobilů. Děk zákonu se počet mustangů, před tím velice rychle klesající, zvýšil asi o dvacet procent.

Chovatelé dobytka se však začali cítit poškozeni, protože prý stále se zvyšující počet mustangů jim ubírá pastviny pro stáda jejich ovcí a hovězího dobytka. Žádají proto, aby rozrůstající se stáda těchto nádherně krásných koní bylo možno opět radikálně zmenšit povolením odchytu z automobilů či letadel. Nečekávanou podporu chovatelům dobytka poskytly správní orgány jednotlivých federálních oblastí, které na přímou žádost dobytkařů povolili od roku 1971 odchyt 700 koní. Ukázalo se, že lov mustangů při použití tradičních metod — tedy koní — je však příliš nákladný, kolem \$550 za jeden kus.

Celý spor má tedy řešit Nejvyšší soud USA, k němuž se obrátili někteří chovatelé dobytka se žádostí, aby zákon z roku 1971 byl uznán za neplatný, protože je v rozporu s ústavou. Ochranci přírody vynakládají veškeré úsilí, aby zákon nepozbyl platnosti, protože považují opětné uvolnění odchytu mustangů za "krvavé a brutální vraždění."

CAE

Nedomyslel to

Při jedné debatě v anglické Dolní sněmovně o palčivých problémech městské dopravy, prohlásil poslanec Georges Madison horlivě: "Zápam v debách dopravních špiček by se dalo zabránit, kdyby se podařilo přimět lidi, aby vyjeli o čtvrt hodiny později."

250 směrech a skupinách. Jak tam asi bude zpracován slovenský "DAV"? O tomto levicovém hnutí jsme za posledních 25 let četli už aspoň tucet úředně schválených pojednání, každé úplně jiné. Dokonce musela Akademie ve svém Příručním naučném slovníku dementovat v Datcích své původní heslo. Krátce: historie se přepisuje a bude se přepisovat. Shrňme to: tiskárny budou mít co dělat, ale čtenáři vyjdou dost zkrátka.

Jaroslav Dresler

LÉKAŘSKÁ POMOC LIBANONU

V době, kdy pokračují debaty a konsultace o nebezpečné situaci v Libanonu, projevují se také sympatie s osudem postižených libanonských občanů. Izraelská vojenská správa dala povolení starostům několika arabských měst ke sbírkám šatstva a jiných životních potřeb, které jsou přes izraelskou hranici posílány do Libanonu. V izraelském pohraničním městečku Metula byla zřízena vojenská ošetrovací stanice, která poskytuje Libanoncům lékařskou pomoc. Zprvu přecházeli přes hranici jen ranění, kteří neměli jinou možnost ošetření. Po krátkém čase však začali pro ošetření přicházet i nemocní a matky s dětmi k prohlídkám. Z městečka Metuly se stalo lékařské středisko pro vesnice jižního Libanonu, ve kterých v důsledku občanské války lékařské služby nefungují. Z polní ošetrovací stanice se stala klinika s dopoledními a odpoledními příjímáckými hodinami, kterou za den projde více než 50 libanonských občanů. Na hraničním plotě z ostnatých drátů jsou cedule a šipky, ukazující libanonským pacientům a raněným, kudy přejít hranici. Přesto, že arabský tisk se o izraelské lékařské pomoci nezminil, tato informace se ústně rychle rozšířila a do Metuly přišlo několik pacientů až z Bejrútu. Vojenský lékař, s kterým hovořili zahraniční novináři, řekl, že u raněných jde převážně o lehké případy. Několik Libanonců bylo však hospitalizováno v nemocnicích v severním Izraeli. Dr. Fabian, který je v Metule v rámci své záložní služby, se konkrétně zmínil o dvou národních a úspěšných očních operacích, provedených v haifské nemocnici.

V T I P Y :

Ona: "Nenudíš se se mnou?"
On: "Proč? Vždyť nic neříkáš!"

Montér Husák se rozčiluje: "Podívejte se, mistře, vždyť je tolik způsobů, jak zlepšit moji pracovní morálku: důtka, písemná důtka, přeložení, výpověď — ale vás ne napadne nic jiného, než mi sebrat prémie . . ."

Buldok volá dole z ulice na kolii ve druhém poschodí: "Neboj se a skoč dolů!"
Ohrnula kolie čenich a vyštěkla: "To určitě! Ty myslíš, že chci vypadat jako ty?"
Učitel se ptá žáka: "Proč u nás nerostou banány?"
"Protože se v naší přírodě moc krade."

CAE

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

Informace o dětských táborech:

Evropská rada českého a slovenského exilového skautingu, Postbus 2480, NL-Utrecht, Nederland.

Tábor v domě Opus bonum: Alemannenstr. 33, D-7716 Geisingen — Gutmandigen 2.

Česká škola v Norsku: pí. A. Kvapilová, Holandsgate 1, N-Oslo. Tábor v Dolomitech: Velehrad, I-39030 St. Martin in Gsies (BZ), Itálie
Letní skautské tábory: Verband d. tschechoslowakischen Pfandfinder, Postfach 295, CH-8021 Zürich.

• 13. až 15. srpna, USA-Washington: VII. sjezd SVU na thema: Přínos Čechů a Slováků Spojeným státům a Kanadě. Inf.: SVU, P.O. Box 1614, Long Island City, N. Y. 11101, U.S.A.

• Sobota 11.-neděle 12. září, Rakousko-Mariazell: Pout'. Přihlášky: p. Allons Novotny, Hörneggasse 4/14, A-1030 Wien.

• Pondělí 13. 9. — neděle 19. září 1976, NSR-Hünfeld u Fuldy. Akademický týden. Setkání krajanů při přednáškách a zábavě z celé Evropy. Inf.: Velehrad, Allerheiligenstr. 52, D-6000 Frankfurt/M. 1. Informace o dětských táborech, podzimních prázdninách mladých: P. Josef Šimčík, Feldstr. 109, CH-8004 Zürich.

• Schůzky v Norimberku každý čtvrtek na Velehradu, Zufuhrstr. 8, tel. 0911/26684.

• Možnost rekreace v Německu u švýcarských hranic, ve Schwarzwald. Budova církevní organizace Opus bonum, místo pro 15-20 osob s možností vaření, les, zdravé podnebí, vhodné pro revma a nemoci krevního oběhu.

• Pátek-neděle 15. až 17. října 1976, Itálie-Brixen, Feldthurns, jižní Tyrolsko: Havlíčkovo symposium na počest 120. výročí úmrtí K. Havlíčka Borovského. Bližší informace v redakci AL/EL.